Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

ВКП(б)-эйн Б.-М. Обкомой ба БМАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй орган

1940 оной ИЮНЬ 5 среда № 128 (3129)

Сэн 10 мүнгэ.

ЛЬВОВҺОО ВЫБОРГ ХҮРТЭР МОТОУРИЛДААН БОЛОБО

ВЫБОРГ. Июниин 1. (ТАСС). Львов—Выборг маршрудтай моторизированна урилдаан үсэгэлдэр дүүрэбэ. Урилдаанда хабаадагшад капитан Колесников ба политрук Анушкин болбол выборгскэ гарнизоной түлөөлэгшэд ба городой ажалшадта халуунаар угтагдаба.

Урилдаанда хабаадагшад хадаа мүнөөдэр выборгскэ гарнизоной сэрэгэй частьнуудта выступалаа.

Урилдаан хадаа майн 25-да эхилһэн ба 2925 километр газарта Львов—Тарнополь—Проскуров—Житомир—Киев—Чернигов—Гомель—Могилевна-Днепр—Орша—Смоленск—Москва—Ленинград—Выборг маршрудтай байгаа. Vдэрбүри 10 час соо 500 километр ябабад.

КОЛХОЗУУДЫЕ МОРИНОЙ-ТРАНСПОРТНА ИНВЕНТАРЯАР ХАНГАХА

Һаяхан, Бурят-Монголой республикын Арадай Комиссарнарай Совет болбол «Республикын колхозуудые мориной транспортна инвентаряар хангаха хэмжээябуулганууд тухай» тусгаар тогтоол гаргаба. Энэ тогтоол болбол манай условидо тон шухала хэмжээябуулгые хараална, ушарань, энэ хадаа хүдөө ажахын хүдэлмэринүүдые болзор соонь, һайнаар дүүргэхэ ба хүдөөажахын продуктнуудые правительстваар тогтоогдоһон болзор соонь тушааха арганuудые хангаха байна.

Манай колхозуудай байдалһаа харахада, тэргэ, шарга, моридтоо тохохо эмээл ба хазаараар, хомут, дугаагаар, һур боожо ба аргамжаар дутаха ушарнууд үсөөн бэшэ үзэгдэнэ. Хүдөө ажахын продуктнуудые, бэлэдхэлгын пунктнуудта болзор соонь абаашаха тушаагаагүй гү, али модо-бэлэдхэлгые удаарuулһанай, тэрэшэлэн хабарай тарилгын ба ургаса хуряалгын үедэ трактор ба автомашинануудые горючаар хангажа шадаагүй байһанай шалтагаан хадаа мориной транспортна инвентаряар дутамагһаа болоно гэжэ тайлбарилхые һэдэдэг тенденци бии. Теэд, энэ хадаа үнэхөөрөө шалтагаан бэшэ, харин колхозно үйлэдбэриие гүнзэгыгөөр мэдэхэгүй, тэрээнэй эрилтэ ба хэрэглэлые ойлгоогүй ба өөрынгөө бүхы аргабайдалнуудые хэрэглэжэ шадаагүй байһанаа гаршалһан ябадал мүн. Энэ хадаа тус асуудалые колхозуудай, советскэ ба газартаряалангай органуудай хүтэлбэрилэгшэдэй зүгһөө сэгнээгүй байһанайнь результат болоно. Республика соогоо тэргэ, шарга, хомут ба аргамжа үйлэдбэрилэн гаргаха хэрэгтэ манай ажахын организацинууд, илангаяа БМАССР-эй нютагай промышленностиин Арадай Комиссариат, Бурмногопромсоюз ба Бурдревлесхимпром анхаралаа табингүй, харин һанаа амархан һуудаг байна.

Тиимэһээ, БМАССР-эй Арадай Комиссарнарай Совет болбол, 1940 оной торшо соо 1000 тэргэ ба 500 стануудые бүтөөн гаргахыень Бурдревлесхимсоюзые, 400 тэргэ ба 500 стануудые гаргахыень Бурмногопромсоюзые, июль ба сентябрь һаранудта 50 тэргэ ба 150 стануудые гаргахыень Нютагай Промышленностиин Арадай Комиссариадые уялгалһан байна. Гадна, мориной хомут зэбсэгүүдые ба эмээлнүүдые хэдэг, заһадаг мастерскойнуудые район бүридэ эмхидхэхыень Бурмногопромсоюзда ба газартаряалангай Арадай Комиссариадта дурадхагдаа. Мүн республикын колхозуудые хангахын тулада, тэргэнүүдые үйлэдбэрилэн гаргалгадань промколхозуудые түмэрөөр хангахыень газартаряалангай Арадай Комиссариадай Сельхозснабта дурадхагдаһан байна.

Тиигэбэшье энэ хадаа үшөөл дутамаг гээшэ. Мориной транспортна инвентарьнуудта колхозуудай эрилтэ туйлай ехэ. Ушар иимэһээ, аймагуудай ажалшадай депутадуудай Советэй гүйсэдхэхэ комитедүүд болбол аймагайгаа колхозуудые мориной транспортна инвентарьнуудаар хангаха тухай асуудалнуудые Гүйсэдкомуудай ээлжээтэ заседанинууд дээрэ зүбшэн хэлсэжэ, энээн тушаа колхозуудай эрилтэдэ харюусахаар бодото хэмжээнүүдые хараалха ёһотой.

Манай республикын колхозууд хадаа тэргэ, шаргаар ба хомут зэбсэгээр бүрин хангагдамал байха бүхы аргабайдалтай. Имагтал эдэ аргабайдалнуудые хүсэдөөр ба шадамгайгаар хэрэглэжэ шадаха шухала. Мүнөө шаргын үргэ, тэргэнэй сахаригай хоорин ба тэргэнэй армаг, дугааг г. м. бэлэдхэхэ, матаха ба хатаахаар үе болоод байна. Эдэниие бэлэдхэн бүтөөхэдэ хэрэгтэй бүхы модон манай эндэ бии.

„Хүдөөажахын продуктнуудые худалдан абалга ба бэлэдхэлгын политикада хубилалтанууд тухай" ба «Гүрэндэ колхозуудаар тушаагдаха арһанай сырьегой уялгата тушаалга тухай» ССР Союзай Арадай Комиссарнарай Советэй ба ВКП(б)-эйн Центральна Комитедэй тогтоолнуудай ёһоор, колхозууд болбол гүрэнэй урдахи уялгануудаа дүүргэһэнэйгээ һүүлээр, өөрынгөө хүсэд мэдэлдэ арһанай ехэ сырьетой үлэхэ байна. Тиимэһээ, колхозууд хадаа гутал ба хубсаһа оёхын хажуугаар, морин-доо хомут, эмээл ба хазаарнуудые өөһэдөө бэлэдхэхэ хүсэд аргатай. Гадна, манай республикада коноплё тарижа юундэ болохогүйб. Тарижа болохо! Кабанскын аймагай колхозууд коноплё таряад, хэдэн жэлдэ үндэр ургаса хуряана. Хэрбээ манай колхозууд энэ культурые таряад байгаа һаа, өөрын боожотой, өөрын аргамжатай болохо байна. Бидэнэй аргабайдалнууд ганса энээгээр хизаарлана бэшэ.

Колхозуудые мориной транспортна инвентаряар, хомут ба зэбсэгээр бүрин хангалга—нютагуудахи партийна, советскэ ба ажахын органуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, колхозуудай правленинүүдэй урда байгаа түрүүшын ээлжээнэй зорилгонуудай нэгэн мүн, энэ хэрэгтэ бүхы оролдолгоо гаргаха хэрэгтэй.

РСФСР-эй Верховно Советэй, нэгэдэхи зарлалгын III Сесси

ИЮНИИН НЭГЭНЭЙ VДЭШЫН ЗАСЕДАНИИН ДНЕВНИК

РСФСР-эй Верховно Советэй түрүүлэгшые орологшо депутат И. С. Макарова үдэшын заседаниие хүтэлбэрилбэ. Хэлсэхэ зүйлэй хоёрдохи асуудал—Автономно Советскэ Социалистическэ Республикануудай Конституциуд тушаа пренинүүд эхилбэ. Депутадууд болбол республикын политическэ ба ажахын амжалтанууд тухай, Российска Федерациин арадуудай культурна ургалта тухай хэлэнэд.

—РСФСР-эй Верховно Советээр Автономно Советскэ Социалистическэ Республикануудай Конституцинуудай баталагдаһан үдэр болбол,—депутат Г. А. Динмухаметов мэдүүлнэ, — Ленинско-Сталинска национальна политикын торжествогой үдэр болон, манай Федерациин арадуудай историдо орохо байна. Агуухэ Октябрьска революциин урда тээ Татари хадаа царизмын колони байһан юм. Мүнөө Сессиин баталалгада табигдаһан Татарска АССР-эй Конституци болбол татар арадай бадаралтын ба һалбаран хүгжэлгын түлөө тэмэсэлдэ туйлагдаһан илалтануудые бүхэжүүлнэ. Татарида бүгэдэ ниитын эхин һуралсал бэелүүлэгдээ. Дунда һургуулинуудта 14 вузда 25 мянгаһаа дээшэ хүбүүд ба басагад һуралсана. Сүлөөтэ татар арад болбол өөһэдынгөө талантнуудые бүхы хүсөөр хүгжөөнэ ба үсөөн бэшэ гайхамшагта хүнүүдые хүмүүжүүлээ. Тэдээгээр,—Советскэ Союзай Геройнууд Батаршан, Сабиров, Ибрагимов ба бусадуудаар бүхы манай орон омогорхоно.

—Автономно Советскэ Социалистическэ Республикануудай Конституцинууд соо,—депутат З. А. Андреев хэлэнэ,—коммунистическэ партиин ба ажалшадай агуухэ вождь нүхэр Сталинай хүтэлбэреэр туйлагдаһан, социализмын агуухэ илалтанууд бэшэгдэнхэй. Чувашида Сталинска табанжэлнүүдэй торшо соо хэдэн томонууд предприятинууд, болбосоронгы городууд, хүдэлмэришэдэй поселогууд байгуулагдаа. Чувашска АССР-эй хүдөөажахын амжалтануудые хүдөөажахын Бүхэсоюзна выставкэ дээрэ 142 колхозууд ба хүдөө ажахын 814 түрүүшүүлэй хабаадаһан фактнууд гэршэлнэ. Чувашска арад болбол өөһэдын литературые байгуулаа, уран зохёолшодые ургуулаа, Пушкинай, Толстойн, Лермонтовай, Гоголиин, Горькиин, Шиллерэй, Маяковскиин, Шолоховай зохёолнуудые өөһэдынгөө хэлэн дээрэ уншана ба өөһэдын газетэ ба журналнуудтай болоһон байна.

Мордовско арадые эксплоатацилан даралхые царска правительствын хүсэдэг байһан тушаа фактнуудые харуулжа, депутат М. А. Чембулатов өөрынгөө выступлени соо хэлэнэ.

Симбирскэ губерниин арадай училищын директор Илья Николаевич Ульяновай—В. И. Ленинэй эсэгын бэшэлгэнүүд Мордовско АССР-эй гүрэнэй архив соо байдаг. Илья Николаевич болбол Покровско селодо һургуули нээхын түлөө 12 жэлэй торшо соо тэмэсэһэн болобошье, зүгөөр тэрэнэй хүсэлэлнүүд бүтөөгүй байгаа: царска правительство хадаа Мордовско селодо һургуули нээхые арсаһан байна. Мүнөө энэ селодо дунда һургуули, уншалгын байшан ба больница байгуулагдаа. Покровско селогой таряашадһаа үсөөн бэшэ инженернүүд, агрономууд ба советскэ интеллигенциин бусад олон түлөөлэгшэд ургажа гараа. Агуухэ Октябрьска Социалистическэ революциин илалтын результадта Мордовско деревниин шарай иимээр хубилаа!

Ородой уран зохёолшо ба критик Надеждин болбол 1839 ондо сүлэлгэһөө бусаад, Комиин арад тухайда игэжэ бэшээ һэн: „Дэлхэйн бүмбэрсэгые хүнтүрэлтэнэй хоорондо хубаалгаар Зырян нютагуудайхидай хубида тоншье бирагүй юумэн хүртөө. Тэдэнэр харанхы тулада, ой модовууд соо, намаг шабар соо янгинама хүйтэн газарта ажаһууна. Манай хүгшэн абанар Зырянска хизаарые түрмэ гэжэ тоолодог байгаа".

Депутат Г. В. Ветошкин болбол өөрынгөө выступлени соо, большевистскэ партиин ба агуухэ Сталинай хүтэлбэреэр туйлагдаһан ажахын ба культурын томонууд амжалтануудые Комиин АССР-эй арадай ажабайдалһаа тоонуудаар ба фактнуудаар жэшээлэн харуулба.

РСФСР-эй юстициин Арадай Комиссар депутат К. П. Горшенин болбол социалистическэ гүрэнэй органуудай нэгэн — советскэ судай хүдэлмэридэ өөрынгөө выступлениие зорюулба.

Үдэшын заседани дээрэ депутадууд И. И. Фаттахов, ба Т. Н. Кавалеров үгэ хэлэбэд.

(ТАСС).

Улаантугта Нэгэдэхи Тусхай Армиин Н-скэ частьда Игнатьевай зургаан хүбүүд—эхэ ороной патриодууд алба хэдэг. Тэдэнэр хадаа хоёр танкова экипаж болоһон ба боевой, политическэ бэлэдхэлэй эрхим жээшээ харуулнад.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Игнатьевай хүбүүдэй танкова экипажнууд. Зүүн гарһаа—Николай, Виктор, Аркадий, Сергей, Олег ба Владлен.

(ТАСС-ын фото-клише).

ЭРХИМ ҺУРГУУЛИНУУД БА КЛАССУУД

Улан-Удын Железнодорожно районой, №68 дунда һургуулиин, 5-дахи „А" классай (эрхилэгшэнь нүх. Византинская) һурагшад шалгалтын испытаниие һайн бэлэдхэлтэйгээр угтаа.

Тус класста 42 багашууд һуралсадаг юм. Тэдэнэр социалистическэ уялгануудаа эрхимээр дүүргэн, 100 процент успеваемость туйлабад. Һурагшад Абрамов, Седов ба бусад болбол бүхы предмедүүдээр „отлично" сэгнэлтэнүүдые абаһан байна.

Гадна, тус һургуулиин 10-дахи классай бүхы һурагшад физикэ, хими, алгебра,ород хэлэн ба литература гэхэ мэтын предмедүүдээр 100 проц. успеваемостьтай.

* * *

Селенгын аймаг доторхи һургуулинуудай хоорондо социалистическэ соревновани тон үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэнхэй. Энээнэй результадта нилээд олон һургуулинууд 1939-40 онуудай һуралсалай жэлые эрхим амжалтатайгаар дүүргэбэ.

Тохойн (эрхилэгшэнь нүх. Петров) ба Дсодо-Бүхэвэй (эрхилэгшэнь нүх. Юрьева) эхин һургуулинуудай бүхы һурагшад 100 проц. успеваемость туйлаа. Эдэ һургуулинуудай 4-дэхи классайхид шалгалтын испытаниие бүхы предмедүүдээрэ «отлично» ба „һайн" сэгнэлтэнүүдтэйгээр үгэбэ.

Мүн, Жаргалантын эхин һургуулиин (эрхилэгшэнь нүх. Эрдынеев) һурагшадай успеваемостиинь бүхыдөө 99 проц. болоно.

* * *

Железнодорожно районой, № 64 дунда һургуулиин (директорынь нүхэр Шолхунов) эхин классуудта шалгалтын испытани амжалтатайгаар үнгэргэгдэжэ байна.

5-дахи „Б" классай һурагшадай оловхинь „отлично" сэгнэлтэнүүдтэй. Һурагшад- пионернүүд Малышевская, Продай- Вода, Мясников ба бусад бүхы предмедүүдээрэ отличноор испытани үгөө. Һурагша Константин Продай-Вода гэгшэ общественнэ хүдэлмэридэ активнаар хабаадалсадаг ба һуралсалаараа гээгдэнги һурагшадта туһалалсадаг.

Классай хүтэлбэрилэгшэ нүхэр Шитинэй хүдэлмэриие тусгаар тэмдэглэхэ ушартай. Тэрэ хадаа шалгалтын испытанида бэлэдхэлэй хүдэлмэриие һайнаар ябуулаа. Һурагшадтаяа нэмэлтэ занятинуудые хэдэн дахин үнгэргэжэ, үзэһэн материалнуудынь һайтар һэльбэһэн байна. 6-дахи „А", „Б" ба „Ж" классуудай һурагшад шалгалтынгаа испытаниие һайнаар үнгэргөө.

БИЗЬЯЕВ.

СССР-эй урда районуудта үбһэ сабшалга эхилээ

Москва, июниин 3.(ТАСС). Һнгэрһэн май һарада хура бороотой элбэг байһан дээрэһээ, ороной олон районуудта таряа ба үбһэ ногооной гараса нилээд һайн байгаа.

Казахстанда массова үбһэ сабшалга эхилээ. Сабшалангынь үзэгдээгүй үндэр ургаса үгэнэ. Зүүн-урда районуудта гектарһаа 12-15 центнер үбһэ хуряана, Джамбулска ба Урда-Казахстанска областьнуудай зарим колхозууд гектарһаа 21 центнер үбһэ хуряана.

Ороной зүүн-урда районуудта хаа хаанагүй үбэһэниинь ургажа хүсөө. Крым ба Хойто Кавказда үбһэ сабшалга ябажа байна. Мүн Днепропетровскын ба Одесскэ областьнуудай урда районуудта үбһэ хуряалга түлэг ябана. Украинын зүүн-урда районуудта люцернэ ургажа хүсөө.

Энэ жэлдэ үбһэ хуряалгые механизацилга нилээд ургаа. Колхозуудай сабшалан дээгүүр 500 үбэһэ сабшалгын машинно-отрядууд эгээ түрүүшынхеэ хүдэлмэрилнэ.

Выставкэдэ хабаадагшад столицатай танилсана

Москва, июниин 2. (ТАСС). Хүдөө ажахын Бүхэсоюсна выставкэдэ хабаадагшад ба экскурсантнууд болбол столицын барилганууд ба культура тухай ехээр һонирхоно. Мосгорисполкомой центральна экскурсионно бюро болбол эдэнэртэ үдэр бүхэндэ массова экскурси эмхидхэнэ

Майн 15-һаа эхилжэ, столицын музейнүүдые 500 шахуу колхознигууд хараа, 5000-һаа дээшэ хүнүүд „Москвае реконструкцилгын сталинска план" тухай темээр город соогуур автобусаар ба ябагаар ябажа харалгада хабаадалсаһан байна. 7000 шахуу хүн Москва—Волга каналаар ябажа үзээ.

ҺVVЛЭИ МЭДЭЭСЭЛНVVД

Англо-французска гэмтэлнүүд

Будапешт, июниин 2. (ТАСС). Римскэ мэдээсэлнүүдэй ёһоор, Фландрида англо-французска 200000 солдадууд абарагдаһан хэбэртэй. Үшөө 80000 шахуу хүн Дюнкеркдэхи бүхэжүүлэгдэһэн позицинуудые хамгаалжа байна. 600-700 мянган хүн алагдаһан, шархатаһан ба плендэ ороһон байна.

Румынска правительствын составта болоһон хубилалтанууд

Берлин, июниин 1. (ТАСС). Румыниин гадаада хэрэгүүдэй министр Гафенку отставкада гараба гэжэ германска информационно бюро дамжуулна. Гадаада хэрэгүүдэй министртэ, зам харилсаанай министр Жигурту томилогдобо. Зам харилсаанай министртэ румынска гүрэнэй түмэр замуудай генеральна секретарь Маковай томилогдоо.

Лионско районие бомбдобо

Париж, июниин 1. (ТАСС). Мүнөөдэр германска авиаци Лионын районие бомбдобо гэжэ Рейтер агентство мэдээсэнэ. Алуулагшад ба шархатагшад олон. Хэдэн гэрнүүд галдуулба.

Испаниин позици тухай

ЛОНДОН, июниин 3. (ТАСС). Дайнда Италиин оролсолго хадаа дайлалдажа байгаагүй Испаниин позицида хубилалтануудые тохёолдуулхагүй гэжэ испанска авторитетнэ кругуудһаа абтаһан мэдээнүүдһээ элирнэ гэжэ Рейтер агентство мэдээсэнэ.

„Гибралтар тушаа антианглийска выступленинүүд ба эрилтэнүүд болбол гансахан лэ залуушуудай дура мэдэрэлнүүдые харуулна ба итальянска позициие Испани бүгэдэниитээрээ һайшаана гэжэ харагдаха ёһогүй" гэжэ агентство баталан мэдүүлнэ.

Французска сэрэгүүдые Танжертэ буулгаха тухай абянууд

БЕРЛИН, июниин 2. (ТАСС). Гибралтар дээрэ испанска эрилтэнүүдтэ эсэргүүсэн тэмэсэхын тула Танжертэ сэрэгүүдые буулгахаар Франциин хараалжа байһан хэбэртэй абянууд Танжер дээрэ ехээр дэлгэрэнхэй гэжэ, германска информационно бюро мэдээсэнэ.

Италиин позици тушаа Рейтер бэшэнэ

ЛОНДОН, июниин 3. (ТАСС). Рейтер агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, „союзнигуудта харша демонстрацинууд Италида болоно гэһэн мэдээнүүд Лондондо ороно. Лондонско официальна кругууд болбол Германиин талада оролсон Италиин бүри һаяар выступалалсахаяа байһанай элитэ болоһониие һүүлэй үедэ буруушаахаа болибо.

Итальянска правительство хадаа, агентство мэдээсэнэ, Англи ба Франци болбол итальянска бүхы эрилтэнүүдые Италитай зүбшэн хэлсэхээр бэлэн байһыень мэдэжэ байбашье һаа, зүгөөр энэ асуудал тушаа хэлсээ хэхээ хүсэнэгүй. Эгээ һүүлэй сагта английска ба итальянска экспертнүүдэй хоорондо хэлсэлгээнүүд эхилээ. Английска правительствын түлөөлэгшын, һаяхан Рим ошожо ерэһэнэй һүүлдэ английска правительство болбол зүбшөөрэл хэбэ гэһэн үгэнүүд гараһан байгаа. Итальянска тала хадаа зүбшөөрэлыень буруушааба. Итальянска правительствын энэ шиидхэбэриин результадта, дайнай ябуулгануудай театрые үргэдэлгын харюусалгань Италида тудаха ёһотой гэжэ агентство бэшэнэ.

Швейцари дээгүүр германска самоледууд ниидэнэ

НЬЮ-ЙОРК, июниин 3. (ТАСС). Швейцарска истребительнүүд болбол 18 часай торшо соо германска гурбан бомбардировщигуудые сохибо. Нэгэниивь июниин нэгэндэ Берн город шадар сохигдоһон ба хоёровь Ивердоне шадар июниин 2-то унагаагдаһан байна. „Швейцариин территориие ехээр эбдэбэ" гэжэ швейцарска коммюнике соо тэмдэглэгдэнэ гэжэ, Юнайтед Пресс агентство дамжуулна.

РЕСПУБЛИКЭЕЭ БҮХЫ ДЭЭРЭНЬ ГРАМОТНА БОЛГОЕ!

ОРОЛДОСОТОЙ БА ЭРШЭМТЭЙ ХҮДЭЛМЭРИИН ҮРЭ

Бэшэгмэдэхэгүйе апрелиин нэгэн болотор .бүрин усадхаха гэһэн социалистическэ уялгануудаа дүүргэхын түлөө манай Центральна районой бүхы партийна, советскэ ба ажахын организацинууд эршэмтэйгээр тэмэсэжэ эхилээ һэн. Нэн түрүүндэ, бэшэгмэдэхэгүйе усадхалгаар районно комисси эмхидхэгдэжэ, энэ асуудалаар шиидхэхы хэмжээябуулганууд хараалагдаһан байгаа. Комиссиин член бүхэн хадаа предприятинууд ба учрежденинүүдэй бэшэгмэдэхэгүйшүүдэй списогүүдые тон паряар шалгаа; наһатанай • һургуулинуудта һурахаяа арсаһан хүнүүдэй дунда ойлгууламжын хүдэлмэрииие үргэнөөр дэлгэрүүлээ. Ехэнүүд предприятинуудта (Шэлэй завод, Мпогопромсоюз ба бусад) бэшэгмэдэхэгүйшүүдэй конференцинууд үнгэргэгдөө һэн.

Гэрэй эзэд эхэнэрнүүдые бэшэгтэ һургалгада, дунда һургуулинуудай старша классуудай һурагшад ба культармеецүүд олоороо элсүүлэгдэжэ, гэр гэртэнь ябажа заадаг болоһон байна. Бүхы культармеецүүдэй ба һурагшадай хоорондо социалистическэ соревновани үргэн далайсатайгаар дэлгэрүүлэгдэһэн байгаа.

№1 дунда һургуулиин һургагша нүхэр Ираида Александровна Панчекова, нүхэр Мария Ивановна Хохлова, зооветинститудай студент-общественник нүхэр Конев, наһатанай һургуулиин һургагша нүхэр Раиса Мигоцкая ба бусад болбол энэ хэрэгтэ угаа активнаар хабаадалсан, эрхим жэшээнүүдые харуулаа. Наһатанай һургуулинуудые отличноор дүүргэхэтэеэ хамта, бэшэгмэдэхэгүйе усадхалгаар ехэ хүдэлмэри хэһэн нүхэд Волкова, Чеплашкин, Назарова, Манькова ба бусад үнэтэ бэлэгүүдээр шагнагдаа.

Гадна, гүрэнэй районно комисси болбол хүдэлмэришэдые бэшэгтэ һургалгын ябаса тухайда предприятинуудай директорнүүдэй ба харюусалгата хүдэлмэрилэгшэдэй отчедуудые саг үргэлжэ соносжо, тэдэнэй хүдэлмэридэнь практическа туһаламжануудые үгэдэг байгаа.

Партиин Центральна городской райком ба Горком болбол бидэниие саг үргэлжын туһаламжаар хангажа, олониитые энэ хэмжээябуулгада элсүүлхэ ябадалдамнай ехээр туһалаа.

Эдэ бүгэдын результатта, манай Центральна район болбол хараалагдаһан болзор соогоо—апрелиин нэгэндэ бэшэгмэдэхэгүйе усадхалгые хүсэд дүүргэжэ шадаба. Зүгөөр, эдэ амжалтануудаараа бидэнэр һанаагаа амараагүй, харин бэшэг багамэдэгшэды һургалгые бүри шангадхажа байнабди. Амаралтадаа байһан, һургуулиин һурагшад энэ хэрэгтэ элсүүлэгдэхэ. Гадна бэшэг багамэдэгшэдэй һураха 8 группанууд сентябриин нэгэнһээ эмхидхэгдэхэнь.

СТОЯНОВ — Улан - Удын Центральна РайОНО-е даагша.

ЭРХИМ ҺУРГАГША-КУЛЬТАРМЕЕЦ

Зэдын аймагай Үхэр-Чулунай эхин һургуулиин һургагша, залуу комсомолец Даба Цыденов болбол багшаар хоёрдохи жэлээ хүдэлмэрилнэ. Энэ үедэ нүхэр Цыденов хадаа хүдэлмэридөө нилээд дүршэлтэй ба шадабаритай боложо шадаа. Мүнөө эрхим һургагшад-отличнигуудай зэргэдэ тоологдоно.

Тэрэ хадаа һургуулидаа занятинуудые эрхимээр үнгэргэхэ ба хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие үндэр хэмжээдэ табихаһаа гадна, мүн бүхы общественнэ хүдэлмэридэ активнаар хабаадалсадаг түрүү общественник мүн: бэшэгмэдэхэгүйе усадхалгын хүдэлмэридэ онсо анхаралаа табижа, энээндэ эршэмтэйгээр хабаадалсана.

Доодо-Бургалтайн сомоной „Заветы Ильича" колхозой культармеецүүдэй хүдэлмэриие хүтэлбэрилэн, практическа ба методическа туһаламжануудые саг үргэлжэ үгэдэг ба өөрөө заадаг юм. Энээнэй результатта тус колхозой колхознигууд бүгэдөөрөө бэшэгмэдэхэ болонхой. Мүнөө тэдэнэр ород алфавидые һайнаар шудалжа байнад.

Нүхэр Цыденов ба тэрэнэй нүхэд—культармеецүүд хоёр хоногто нэгэ удаа занятинуудые үнгэргэнэ. Энээнэйгээ урда тээ, өөһэд хоорондоо һайтар хөөрэлдэдэг, зааха темэнүүдээрээ эрхимээр бэлэдхэдэг.

„Заветы Ильича" колхозой колхознигууд Даба Цыденовые хүндэлдэг юм. Нютагай Советүүдтэ һунгалтануудай үе соо нүхэр Цыденов агитатораар хүдэлмэрилөө. Мүнөөшье агитационно-массова хүдэлмэриие колхознигуудай дунда үргэнөөр ябуулна.

Залуу комсомолец болбол колхозно залуушуудай дунда, уранһайханай ба оборонно хүдэлмэринүүдые эмхидхэнэ. Тус колхозой олонхи колхознигууд-залуушуудай дунда оборонно значоггүй хүниие харахагүйт! Тэдэнэр бүгэдөөрөө шахуу ворошиловска мэргэн буудагшад, ПВХО-гэй, ГСО-гэй значкиствууд!

Эрхим активист, залуу комсомолец нүхэр Даба Цыденов хүдэлмэриингөө опыдые ба знаниие бүхы залуу комсомолецуудта дамжуулна. Нүхэд Самсуев, Ринчинов ба бусад болбол нүхэр Цыденовэй туһаламжаар, „ВКП(б)-эйн историин хуряангы курсые" өөһэдөө үзэжэ байна.

Ц. Оронгоев.

Манай республикын Тунхэнэй, Яруунын, Зэдын, Улан-Удэ городой Центральна районууд бэшэгмэдэхэгүйе усадхалгые дүүргээ. Мүнөө аймагууд, сельсоведүүд, колхозууд ба предприятинууд болбол Бурят-Монголой АССР-эй XVII жэлэй ойе угтуулан, бэшэгмэдэхэгүйе бүрин усадхаха зорилго табина. Энэ ушарһаа, бэшэгмэдэхэгүйе усадхаһан районууд тушаа материалнуудые ба культармеецүүдэй выступленинүүдые мүнөөдэр томилнобди.

УЯЛГАЯА ХҮНДЭТЭЙГӨӨР ДҮҮРГЭХЭБ

Наһатанай һургуулиин багшаар гурбадахи жэлээ хүдэлмэрилжэ байнаб.

Өөрынгөө ажалда угаа ехээр дуралан, ажалшадые бэшэгтэ һургалгада бүхы хүсэ шадабаряа үгэнэб. 1940 ондо бэшэгмэдэхэгүй 50 хүнүүдые һургааб. Эдэнэй дундаһаа активистнууд нүхэд Леонова, Усольцева, Огиев, Орлова ба бусад отличноор һуралсаа. Жэшээтэ хүдэлмэриингөө түлөө часаар ба бусад үнэтэ бэлэгүүдээр шагнагдаа һэм.

Мүнөө, Железнодорожно райондо, бэшэгмэдэхэгүйе усадхалгаараа эгээ гээгдэнги участогта хүдэлмэрилнэб. Хамта 54 бэшэгмэдэхэгүйшүүдые һурган, занятинуудаа тусхай планай ёһоор, тон саг соонь үнгэргэнэбди. Бурят-Монголой АССР-эй тогтоһонһоо хойшо арбан долоон жэл гүйсэһэн ойн үдэр хүртэр мүнөө заажа байгшадаа бултыень бэшэгмэдэхэ болгохо зорилго минии урда табигдана. Энээниие хүндэтэйгөөр бэелүүлхэ гэһэн социалистическэ уялгануудые абаад, хэрэг дээрэнь дүүргэжэ байнаб.

Бидэнэр, культармеецүүд ба наһатанай һургуулиин багшанар болбол гүрэнэй угаа ехэ удхашанартай энэ хэмжээябуулгые саг болзор соонь ба эрхим шанартайгаар бэелүүлгэдэ бүхы олониитые элсүүлхэ ёһотойбди.

Р. Мигоцкая—наһатанай һургуулиин һургагша.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Бичурын аймагай, Шэбэртын хүсэдбэшэ дунда һургуулиин директор нүхэр Чимит Митыпов. Нүх. Митыпов хадаа 1939 ондо һургуулиингаа хүдэлмэриие һайнаар табихатаяа хамта, колхознигуудай бэшэгмэдэхэгүйе усадхалгада активна хабаадалсаһанайгаа түлөө БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа һэн.

(О. Цыбиковэй фото).

ТҮНХЭНЭЙ АЙМАГ—БҮХЫДӨӨ ГРАМОТНА БОЛОО

1940 оной эхиндэ Тунхэнэй аймаг дотор 500 шахуу хүнүүд бэшэг мэдэхэгүй байһан юм. Эдэ бэшэгмэдэхэгүйшүүдые һургалгын хэрэгтэ тус районой бүхы интеллигенци—һурагшад ба һургагшад, служащинар, активистнууд хандуулагдаа һэн. Бэшэгмэдэхэгүйе усадхалгаар районно комисси болбол эдэниие большевистскээр толгойлон, партийна, советскэ ба комсомольско организацинуудай туһаламжаар, тодорхой хэмжээябуулгануудые бэелүүлээ.

Тус комисси болбол сельсоведүүдэй ба колхозуудай хүдэлмэриие оперативна хүтэлбэреэр ба практическа туһаламжануудаар хангажа шадаа. Жемчугска сельсоведэй, „Путь Ленина" колхозой түрүүлэгшэ, коммунист нүхэр С.Д. Гомбоев колхознигуудаа бүгэдынь бэшэгмэдэдэг болгохын түлөө эршэмтэйгээр тэмэсэн, шиидхэхы хэмжээябуулгануудые абаһанайнь результатта колхознигуудань бүгэдөөрөө бэшэг мэдэхэ болонхой. Бүхы наһан соогоо бэшэг мэдэхэгүй, харанхы ябаһан үгытэйшүүд, мүнөө тус колхозой эрхим стахановцууд—үбгэд нүхэд Жэгмэд Зурбаев, Сырен Алсаев ба бусад ород алфавит дээрэ уншажа ба бэшэжэ хүсэд шадаха болоһон байна. Тэдэнэр энээгээрээ законно омогорхонод.

Мүн тэрэшэлэн, „Память Ильича" ба бусад олон колхозууд бэшэгмэдэхэгүйе аймаг дотороо түрүүлэн усадхаа. Энэ хүдэлмэридэ угаа активнаар хабаадалсаһан, хүдөөгэй түрүү общест… нигүүд- активистнууд нүхэд П… талхаев, Одбоев, Шагдуров, З… хоев, Хундаев ба бусад бол… эрхим хүдэлмэриин жэшээнүүд… харуулан, бэшэгмэдэхэгүй … хэдэн колхознигуудые д… абаад, тон богонихон болзор… һургадаг байгаа. Эдэнэр ха… өөһэд хоорондоо социалистич… соревнованиие үргэнөөр дэлгэр… лэн, тодорхой уялгануудые … даг һэн. Мүнөө, эдэ түрүү ак… вистнууд- культармеецүүд бол… бэшэг багамэдэгшэдые һург… байна.

Һаяхан, гүрэнэй районно … мисси болбол бүхы колхозуу… сельсоведүүдтэ бэшэгмэдэхэг… усадхалгые шалгажа үзөөд, ай… хадаа энэ тон шухала хэм… ябуулгые бүрин дүүргээ гэжэ т… руулба.

Гадна, бэшэг багамэдэгшэ… һургахын тула, гүрэнэй ком… хэдэ хэдэн хэмжээнүүдые аба…

Зунай амаралтын үе соо, … рагшадые ба һургагшадые … хэрэгтэ олоорон хандуулха … хала гэжэ районно комисси б… сельсоведүүдэй ба колхозу… түрүүлэгшэнэртэ зааһан байна…

Мүнөө, Тунхэнэй аймаг бэш… мэдэхэгүйе усадхалгаар лэ хү… мэреэ хизаарлаагүй, харин рес… ликын XVII алдарта ойе угтуу… бэшэг багамэдэгшэдай һурга… амжалтатайгаар ябуулжа ба…

И. ХАЛЗАГАРОВ—Нарк… просой дэргэдэхи, наһатан… һургалгын управлениин и… пектор.

ХАРЮУСАЛГАТАЙ БА ХҮНДЭТЭЙ ХЭРЭГ

Би болбол 1938 ондо Улан-Удэ городто түрүүшынхеэ ерэжэ, СНК-гэй столоводо хүдэлмэрилхөө ороо һэм. Һая ороод байхадамни, бэшэг мэдэхэгүй ушарһаам элдэб бэрхэшээлнүүд тохёолдодог һэн. Тиигээд, уданшьегүй наһатанай һургуули нээгдэжэ, угааехэ дуратайгаар тэрээндэ ороо бэлэйб. Занятинуудһаа нэгэшье гээгдэнгүйгөөр, эршэмтэйгээр һуралсаһавайгаа результатта, 1939 ондо һургуулияа „отлично" сэгнэлтэнүүдтэйгээр дүүргэжэ гарааб.

Грамотна болоод хүдэлмэрилхэдэ, заахавшье бэрхэшээлн… тохёолдоногүй, өөрынгөө уял… һайнаар дүүргэдэг болооб. … бэшье, һуралсалаа үшөө сааш… үргэлжэлхые хүсэжэ, бэшэг ба… мэдэгшэдэй һургуулида һу… сан, баһа отличноор дүүрг… Бэшэгтэ һуралсалга — хүнд… ба харюусалгатай хэрэг.

Бэшэг мэдэхэгүй байхадаа, … щественнэ хүдэлмэринүүдтэ о… доо хабаадалсадаггүй байһан … мүнөө тон активнаар хабаа… санаб.

Ф.Г. Бурмакина—Улан-У… Горсоведэй депутат.

ТҮРҮҮШҮҮЛ-КУЛЬТАРМЕЕЦҮҮД ШАГНАГДАБА

Бурядай гигант—паровозо-вагонно заводойхид болбол бэшэгмэдэхэгүйе усадхалгаар Люблина станциин, Кагановичын нэрэмжэтэ заводой хүдэлмэрилэгшэдтэй социалистическэ соревнованиин договор баталһан байна.

Май һарын һүүлээр, наһатанай һургуулинуудта һуралсагшадай шалгалта болобо. ПВЗ-эйн 14 түрүү цехнүүд ликбезэй хүдэлмэриие һайнаар ябуулан, хүдэлмэришэдөө бүгэдөөрынь грамотна болгоо. ТЭС-ын начальник нүх. Кочуров болбол бэшэг мэдэхэг… усадхалгын хүдэлмэриие өө… хүтэлбэрилһэн байна. Ликбе… хүдэлмэриие жэшээтэ һайн… табиһанайгаа түлөө ТЭС бол… завкомой дамжуулгын Улаан … абаба. Гадна, энэ цехын эр… һурагшад, культурмеецүүд ба һ… гагшад шагнагдаба. Хамтада… мянган түхэриг мүнгэн ба Ул… Удэдэхи амаралтын байшанда о… хо 50 путевконууд үгтэһэн б… на.

Соколова.

БАГАШУУДЫЕ КОММУНИСТИЧЕСКЭ ЁҺООР ХҮМҮҮЖҮҮЛГЭ—КОМСОМОЛОЙ ШУХАЛА ЗОРИЛГО

Һаяхан болоһон, ВЛКСМ-эй Обкомой V пленум хадаа комсомолой ЦК-гэй X пленумэй тогтоолые бэелүүлэлгын ябаса тухайда Обкомой секретарь нүхэр Жеребкын докладые зүбшэн хэлсэбэ.

Докладчик болбол республикын арадай гэгээрэлэй ба энээндэ зорюулагдаһан гаргашануудай хүсэтэ ургалтые тэмдэглээд, X пленумэй тогтоолой үндэһэ һуури дээрэ, һургуулинуудахи комсомольско организацинуудай ажал ябуулгаа шэнэдхэн табиһан тушаа хэлээ. Бурят-Монголой республика дотор 1924 ондо арадай гэгээрэлэй хэрэгтэ 665,5 мянган түхэриг гаргашалагдадаг байһан һаа, үнгэрэгшэ 1939 ондо 44798 мянган түхэриг гаргашалагдаһан гү, али 15 жэлэй торшо соо 67 дахин ехэ болоһон байна. 1924 ондо 15100 һурагшад байһан аад, мүнөө 96981 хүн болоо. 1932 он болотор манай республикада дунда һургуули үгы байһан юм. Мүнөө 41 дунда һургуулитай болообди. Республика доторхи һургуулинуудта 5892 комсомолецуудтай 145 комсомольско эхин организацинууд ба 42686 пионернүүдтэй 1322 пионерскэ отрядууд эмхидхэгдээ.

Һургуулинуудай дэргэдэхи комсомольско эхин организацинууд хадаа комсомолой Центральна Комитедэй X пленумэй тогтоолые угааехэ баяраар угтажа, советскэ багашуудые хүмүүжүүлгэдэ ба һуралсалай хэрэгтэ онсо анхаралаа хандуулдаг болоо. Энээнэй результатта, һурагшадай успеваемость ба дисциплинэнь IV четверть соо нилээд һайжараа.

Зарим һургуулинууд хадаа комсомольско организацинуудай тодорхой туһаламжын ашаар, һурагшадайгаа һуралсалые ба дисциплиныень эрхим һайн болгожо шадаа. Жэшээлхэдэ, Улан-Удын №67 һургуулиин һурагшадай (комсомольско организациинь секретарь нүхэр Доржиев) успеваемость бүхыдөө II четвертьдэ 73,8 процент байһанаа, III четверть дотор 80,4 процент болоһон ба зарим классуудай һурагшад 100 процент успеваемостиие туйлаһан байна. Тус һургуулиин 995 һурагшадай 10 процентэнь отличнигууд; һуралсалаараа гээгдэнги багашууд III четвертиин эсэстэ нэгэшье үгы байгаа.

Тус комсомольско эхин организаци болбол һурагшадай дунда, тусхай планай ёһоор, элдэб темэнүүдээр лекци ба хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэнэ. Мүн, 4 удаа музейнүүд ба Паровозо-вагонно заводто экскурси эмхидхэглэһэн байна.

Кабанскын аймагай, Быковска эхин һургуули аймагайгаа түрүү һургуулинуудай зэргэдэ тоологдоно. Тус һургуулиин һургагшадань бүгэдэ ленинско-сталинска комсомолой членүүд ба һурагшадань бултадаа пионернүүд ба октябрятнууд юм. Успеваемостинь III четвертьдэ 99 процент байгаа. Зургаан һурагшад-пионернүүд колхозой залуу малые шефтээ абажа, вилээд амжалта туйлаһанайгаа ашаар, 1940 оной хүдөөажахын Бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадагшадаар баталагдаа.

Мүн, Баунтын аймагай Богдаринска ба Цыпиканска дунда һургуулинууд хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие үндэр хэмжээдэ табижа, эрхим һургуулинуудай зэргэнүүдтэ ороо. Богдаринска дунда һургуулиин (директорынь комсомолец нүхэр Овчаренко) һурагшадай успеваемость һүүлшын четвертиин эсэстэ 92 процент байгаа. Цыпиканска һургуулиин X классай һурагшад-комсомолецуудай успеваемость 100 процент, олонхи һурагшадань „отлично" ба „һайн" сэгнэлтэнүүдтэй. Тэрэшэлэн, Селенгын аймагай, Ноёхоной ба Тамчын эхин һургуулинуудай һурагшад 100 процент успеваемость туйлаа. Гэбэшье, ород ба түрэлхи хэлэнүүдээр, мүн бусадшье предмедүүдээр һурагшадай успеваемость зарим һургуулинуудта тон хангалтагүй байна.

Саашань, нүхэр Жеребко болбол доклад соогоо, хүүгэдэй уранһайханай олимпиада, пионернүүд ба һурагшадай бүхэсоюзна оборонно соревновани, хүүгэдэй зунай амаралтые үнгэргэлгэ тухай асуудалнуудта тогтожо хэлэбэ. Үхибүүдэй уранһайханай творчествые харуулалгада хамта 16 мянган һурагшад-пионернүүд хабаадалсаа. Гэхэтэй хамта, Кяхта (комсомолой айкомой секретаринь нүхэр Беседин), Закамен (ВЛКСМ-эй айкомой секретарь нүхэр Кашперов), Кабанска (секретарь нүхэр Сотнич) ба бусад аймагуудта энэ хэмжээябуулга таһалдуулагдаһан байна. Ушарань, тус аймагуудай комсомольско организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд хүүгэдэй творчествые харуулалгада харюусалгагүйгөөр хандажа, ямаршье бэлэдхэл хангаагүй байна.

Пионернүүд-һурагшадай бүхэсоюзна оборонно соревнованида бэлэдхэл хадаа республикын һургуулинуудай дунда оборонно-массова хүдэлмэриие үргэнөөр дэлгэрүүлгэдэ, тэрэшэлэн энэ хүдэлмэриие массова удхашанартай болгохо хэрэгтэ хүсэтэ түлхюул боложо үгөө. Һаяхан, һурагшадай ба пионернүүдэй оборонно соревнованинууд үнгэргэгдөө. Энээндэ 10 мянга гаран һурагшад, пионернүүд хабаадалсаба. Соревнованида хабаадаһан һургуулинуудһаа Улан-Удын №2 һургуулиин һурагшад һайн амжалтануудые туйлаа. Тус һургуулиин 966 һурагшадай 635-нь соревнованида хабаадалсаа. Һургуулиин дэргэдэ буудагшадай 34 команда эмхидхэгдэһэн ба тэдэнэр буудалгын үндэр мастерствое харуулһан байна. Һурагшад нүхэд Алферов, Назимов ба бусад хадаа абаха ёһотой 50 очкоһоо 50-50-ые абажа шадаа.

Мүнөө, зунай үедэ манай республика дотор пионернүүдэй 187 лагерьнууд нээгдэжэ, тэдээндэ 16180 үхибүүд хандуулагдаха плантай. Зүгөөр, лагерьнуудта хүдэлмэрилхэ хүдэлмэрилэгшэд тон дутамаг, тиимэһээ айкомуудай секретарьнууд ба Обком хадаа лагерьнуудые кадраар хангаха асуудалда серьезно анхарал табиха ёһотой.

Докладай һүүлээр, үгэ хэлэлгэ эхилээ. Түрүүлэн, комсомолой Улан-Удын горкомой секретарь нүхэр Модогоев выступалба. Нүхэр Модогоев хадаа Наркомпросой ба профсоюзуудай хүдэлмэринүүд тушаа тогтожо хэлээ. Профсоюзна организацинууд хүүгэдые коммунистическэ хүмүүжүүлгээр ямаршье хүдэлмэри ябуулнагүй, мүн зарим һурагшадай түрэлхид хадаа өөһэдынгөө хүүгэдые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ анхаралаа тон багаар табина гэжэ, нүхэр Модогоев тэмдэглэбэ. Энээнэй результатта, зарим һурагшад хулига… аашануудые гаргадаг, муу… һуралсадаг байна. Илангаяа мү… зунай амаралтын үедэ багаш… дые хүмүүжүүлгэдэ шух… анхаралаа хандуулха хэрэгтэй.

Улан-Удын пионернүүдэй байш… гай директор нүхэр Ветлужский… бол хүүгэдэй уранһайханай ол… пиадада бэлэдхэлэй ябаса тухай… Москвада болохо Бурят-Монг… искусствын декадада пионерн… байшангай бэлэдхэл тухайда ха…

Пленум болбол үгэ хэлэл… дүүрэмсээр, саашадахи хүдэлм… нүүдэйгээ зорилгые тодорхойл…

О. Цыбико…

Харюусалгата редакторы… орологшо Ц. ОЧИР…

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Каландаришвили, 19. Телефоны: секретариат—3-44; отдел партийной жизни и агитации и пропаганды—7-55 (2 зв.); сельхоз. отдел—7-55; отдел кадров и писем—5-07.

Типография НКМП. Уполномоченный Бурглавлита № 312 6